
Kronika naukowa Instytutu Badań Literackich.

Biuletyn Polonistyczny 14/42, 12-24

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA NAUKOWA
INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH

POSIEDZENIE RADY NAUKOWEJ

w dniu 15 października 1971 roku

Posiedzenie Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich PAN w dniu 15 października 1971 r. miało charakter niecodzienny. W pierwszej, publicznej, części zebrania odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów 29 doktorom nauk humanistycznych i 20 doktorom habilitowanym, którzy uzyskali te stopnie w Instytucie Badań Literackich w latach 1968-1971.

Posiedzenie otworzył przewodniczący Rady, prof. J. Krzyżanowski, a po nim przemawiał p.o. dyrektora Instytutu, dr hab. Z. Goliński. Zwrócił on uwagę na fakt, że akurat przed 50 laty w murach Uniwersytetu Jagiellońskiego nadano stopień doktora prof. J. Krzyżanowskiemu, zaś w Uniwersytecie Warszawskim - prof. K. Górskiemu, Półwiecze pracy naukowej obu uczonych może być przykładem rzetelnego i owocnego wysiłku badawczego, pasji poznawczej i umiłowania dziejów rodzimej kultury - mówił dr hab. Z. Goliński, te cechy stawiając za wzór pracownikom, którym w Instytucie nadano stopnie doktorów i doktorów habilitowanych, i podkreślając zarazem ciągłość humanistycznej tradycji, jaką Instytut Badań Literackich podtrzymuje m.in. dzięki udziałowi jubilatów w naukowym i organizacyjnym życiu Instytutu. Mówca zwrócił się w zakończeniu do prof. K. Górskiego i prof. J. Krzyżanowskiego z wyrazami serdecznej wdzięczności za tę współpracę, życząc im - i Instytutowi - by podtrzymywali ją jak najdłużej, tworząc nadal wiele książek dla licznego zastępu uczniów.

Po podziękowaniu obu jubilatów ponownie zahrał głos p.o. dyrektora Instytutu, zwracając się do promowanych w Instytucie doktorów i doktorów habilitowanych z życzeniami dalszych sukcesów naukowych, które, jak świadczą obecnie, tak i w przyszłości dowodzić będą najlepiej sensu istnienia Instytutu Badań Literackich i jego poczyną.

Następnie przewodniczący Rady Naukowej wręczył dyplomy doktorom nauk humanistycznych:

Stefanii Bańcer

Zdzisławowi Łapińskiemu

Janowi Błońskiemu

Hannie Małgowskiej

Marii Brykalskiej	Danucie Paluchowskiej
Teresie Brzozowskiej	Jerzemu Paszkowi
Krystynie Czajkowskiej	Marcie Piwińskiej
Danucie Danek	Marianowi Rawińskiemu
Tadeuszowi Drewnowskiemu	Elżbiecie Sarnowskiej
Hannie Filipkowskiej	Wiesławowi Szymańskiemu
Halinie Gacowej	Irenie Szypowskiej
Andrzejowi Goreniewi	Wacławowi Twardzikowi
Marcie Hussakowskiej	Marii Wantowskiej
Janinie Kamionkowej	Andrzejowi Wernerowi
Jerzemu Kądzieni	Ryszardowi Wojciechowskiemu
Feliksie Lichodziejewskiej	Bożenie Wojnowskiej
Romanowi Lothowi	

oraz doktorom habilitowanym nauk humanistycznych:

Kazimierzowi Bartoszyńskiemu	Franciszkowi Pepłowskiemu
Tadeuszowi Bienkowskiemu	Krystynie Pisarkowej
Janowi Błońskiemu	Marii Podraza-Kwiatkowskiej
Hannie Dziechcińskiej	Ryszardowi Przybylskiemu
Michałowi Głowińskiemu	Lucylli Pszczołowskiej
Zenonowi Kmiecikowi	Wandzie Roszkowskiej
Jerzemu Kwiatkowskiemu	Zofii Sinko
Julianowi Lewańskiemu	Januszowi Sławińskiemu
Teresie Michałowskiej	Annie Wierzbickiej
Paulinie Pelcovej	Alinie Witkowskiej

W imieniu promowanych przemawiała dr hab. L. Pszczołowska, dziękując Instytutowi za stworzenie możliwości uzyskania zaszczytnych stopni naukowych i deklarując gotowość pomnażania zdobytej wiedzy we własnych pracach badawczych, a także przekazywania jej przez nauczanie innych.

Po tej oficjalnej części posiedzenia obrady zamknięte rozpoczęto przyjęciem protokołu z zebrania Rady Naukowej w dniu 12 czerwca 1971 r. Z kolei Rada wysłuchała sprawozdania z prac komisji, która ustosunkowała się do wytycznych w sprawie reorganizacji Instytutu Badań Literackich. Po dłuższej dyskusji Rada Naukowa sprawozdanie zaakceptowała, zatwierdzając też propozycje Dyrekcji dotyczące mianowania kierowników Zakładów istniejących w Instytucie, a mianowicie:
Kierownik Zakładu Historii Literatury
Staropolskiej i Oświecenia

- dr hab. Z. Goliński

Kierownik Zakładu Historii Literatury XIX w.	- prof. M. Janion
Kierownik Zakładu Literatury XX w.	- prof. S. Żółkiewski
Kierownik Zakładu Systematyki i Form Literackich	- dr hab. J. Sławiński
p.o. Kierownika Pracowni Badań Literatury Ludowej	- dr H. Kapeliński
Kierownik Wydawnictw Instytutu p.o. Kierownika Zakładu Językoznawstwa w W-wie	- dr hab. S. Treugutt
Kierownik Zakładu Języka Polskiego w Krakowie	- dr W. Pomianowska
Kierownik Pracowni Słownika Polszczyzny XVI w. /z Oddziałami w Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu i Toruniu/	- dr hab. M. Kucala
	- dr hab. F. Peplowski

W kolejnym punkcie porządku dziennego Rada Naukowa jednomyślnie wypowiedziała się za otwarciem postępowania o nadanie tytułów profesora nadzwyczajnego doktorom habilitowanym: Edmundowi Jankowskiemu i Michałowi Głowińskiemu.

Rada powołała prof. J. Krzyżanowskiego na przewodniczącego, a prof. J. Kulczycką-Saloni i prof. A. Hutnikiewicza na członków komisji, która ma zająć się skompletowaniem materiałów do nadania tytułu profesora nadzwyczajnego drowi hab. E. Jankowskiemu. Jego dorobek naukowy zrecenzują: prof. K. Górski, prof. Z. Szmydtowa i prof. Z. Szwejkowski.

Sprawę nadania tytułu profesora nadzwyczajnego drowi hab. M. Głowińskiemu powierzono komisji w składzie: prof. H. Markiewicz /przewodniczący/, prof. M. Janion i dr hab. S. Treugutt /członkowie/, a na recenzentów postanowiono zaprosić: prof. A. Hutnikiewicza, prof. J. Nowakowskiego i prof. I. Sławińską.

Rada Naukowa wyraziła jednomyślną zgodę na wystąpienie o nadanie tytułu profesora zwyczajnego prof. dr Marii Janion i powołała do tej sprawy komisję złożoną z: prof. W. Danka /przewodniczący/, prof. B. Zakrzewskiego i prof. J. Ziomka /członkowie/, obowiązki recenzentów zlecając prof. E. Sawrymowiczowi, prof. S. Skwarczyńskiej, prof. K. Wyce i prof. Cz. Zgorzelskiemu.

Również jednogłośnie Rada Naukowa wypowiedziała się za wszczęciem starań o nadanie tytułu profesora zwyczajnego prof.

dr Marii Renacie Mayenowej. Do komisji, która zajmie się związanymi z tym formalnościami, zaproszono: prof. S. Żółkiewskiego, prof. M. Plezię i prof. Cz. Hernasa, zaś na recenzentów dorobku prof. M. R. Mayenowej wytypowano: prof. M. Dłuską, prof. W. Kuraszkiewicza, prof. B. Nadolskiego i prof. R. Pollaka.

Rada poparła też wniosek prof. S. Żółkiewskiego o podjęcie kroków windykacyjnych w zgłoszonej przed siedmiu laty sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego doc. dr Ewie Korzeniewskiej.

W punkcie 6 porządku dziennego Rada Naukowa wysłuchiwała wniosków uzasadnianych przez dra hab. S. Treugutta i w głosowaniu tajnym jednogłośnie uchwaliła powołać na stanowiska samodzielnych pracowników naukowo-badawczych dra hab. Terese Kostkiewiczową, dra hab. Lucyllę Pszczołowską, dra hab. Franciszka Peplowskiego i dra hab. Janusza Sławińskiego.

Po zapoznaniu się z opiniami właściwych Komisji Rada Naukowa postanowiła nadać stopnie doktora nauk humanistycznych trzem doktorantom Instytutu Badań Literackich, których publiczne obrony rozpraw odbyły się dnia 14 października 1971:

mgr Marii Jankowskiej na podstawie pracy "«Wisła» jako czasopismo folklorystyczne" /promotor - prof. J. Krzyżanowski, recenzenci: prof. A. Kutrzeba-Pojnarowa, doc. dr hab. D. Simonides/,

mgr Halinie Kowalewskiej za rozprawę "Jan Karłowicz jako folklorysta" /promotor - prof. J. Krzyżanowski, recenzenci: prof. J. Burszta, prof. B. Zakrzewski/,

mgr Wojciechowi Podgórskiemu za przygotowaną pod kierunkiem prof. J. Nowaka-Dłużewskiego, a recenzowaną przez prof. Z. Liberę i dra hab. A. Witkowską pracę na temat "Poezja polityczna Księstwa Warszawskiego" -

oraz mgr Jadwidze Twardzikowej, która w dniu 19 czerwca 1971 r. obroniła rozprawę o "Zdaniach rozwijających w polskim systemie opozycji hipotaktycznych" /promotor - dr hab. K. Pisarkowa, recenzenci: doc. dr hab. M. Honowska i doc. dr hab. K. Polański/.

Na wniosek komisji habilitacyjnej Rada Naukowa wyraziła zgodę na wszczęcie postępowania habilitacyjnego dra Ireneusza Opackiego, na recenzentów jego pracy "Poezja romantycznych przełomów" wyznaczając: prof. K. Górskiego, prof. Cz. Zgorzelskiego i dra hab. Z. Stefanowską.

Także wniosek kolejny, o otwarciu przewodu habilitacyjnego dra Kazimierza Rymuta, zyskał aprobatę Rady Naukowej, która postanowiła zwrócić się o recenzję przedłożonej przez niego rozprawy na temat "Słowotwórstwo polskich form patronimicznych z przyrostkiem - ov/itjo - na tle zachodniosłowiańskim" do prof. M.Karasia, prof. W.Taszyckiego, prof. S.Urbańczyka i doc.dra hab. K.Zierhoffera.

Rada Naukowa przyjęła następnie wniosek Dyrekcji Instytutu o rozpoczęcie postępowania habilitacyjnego dr Elżbiety Aleksandrowskiej na podstawie tomu "Studia nad »Monitorem« . Z warsztatu bibliografa", i powołała komisję habilitacyjną w składzie: prof. A.Gryczowa /przewodnicząca/, prof. Cz.Hernas i dr hab. Z.Goliński /członkowie/.

Rada Naukowa przyjęła do wiadomości informację, że Główna Komisja Kwalifikacyjna zatwierdziła nadane przez Radę stopnie doktorów habilitowanych drowi J.Kwiatkowskiemu, drowi F.Pepłowskiemu, dr L.Pszczółowskiej i drowi J.Sławińskiemu.

Rada Naukowa powołała na stanowiska adiunktów i asystentów w historycznoliterackim pionie Instytutu: dr Janinę Kamionkową, dra Janusza Maciejewskiego, dra Zdzisława Łapińskiego /adiunkci/, mgr Izabelę Jarosińską, mgra Zbigniewa Jarosińskiego, mgra Zygmunta Ziątkę, mgr Ewę Szary-Matywiecką i mgra Krzysztofa Głombiowskiego /st. asystenci/. W nowo powstałej Pracowni Językoznawstwa Stosowanego w Poznaniu na stanowisko adiunkta powołano dra Kazimierza Srokę, na stanowisko st. asystenta - mgra Ireneusza Jakubczaka; mgra Romana Kalisza zatrudniono na etacie asystenta, zaś mgra Macieja Grochowskiego zaangażowano jako asystenta w Pracowni Budowy Gramatycznej Współczesnego Języka Polskiego Zakładu Językoznawstwa w Krakowie.

Na zakończenie posiedzenia Rada Naukowa powołała prof. Cz. Hernasa, dra hab. Z.Sinko i dra hab. Z.Stefanowską w skład Komisji Nagrody im. T.Mikulskiego za rok 1971. Po przyjęciu przez aklamację wniosku prof. K.Górskiego o skierowanie do prof. Zygmunta Szwejkowskiego adresu z gratulacjami z racji już 51 rocznicy jego doktoratu obrady zakończono.

ZEBRANIA „CZWARTKOWE”

Zagadnienie interpunkcji w wydaniach klasyków polskich

/Streszczenie odczytu wygłoszonego dnia 14 października 1971 r./

Zagadnienie, jaką interpunkcję stosować w wydaniach klasyków polskich: obowiązującą dziś, czy też zgodną ze zwyczajami epoki, w której dany utwór powstał, wyłania się w związku z tym, że w połowie XIX w. zaczęto w Polsce odchodzić od dawnej interpunkcji retoryczno-intonacyjnej i stosować interpunkcję składniowo-logiczną według wzorów niemieckich. Praktyka edytorska u nas nie liczyła się z tym faktem. Odmienność dawnej interpunkcji poczytywano błędnie za nieporadność dawniejszych autorów w zakresie zasad przestankowania i wobec tego modernizowano interpunkcję w ich tekstach według zasad dziś obowiązujących. Ale zestawienie pierwodruków dzieł Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego z wydaniem sporządzanymi w naszym stuleciu przekonywa, że modernizacja interpunkcji rujnuje zamierzone przez wymienionych poetów ukształtowanie strumienia mowy i w ten sposób pozbawia teksty artystyczne pewnej ich znamiennej cechy. Jest to więc naruszenie pewnego świadomego zamysłu artystycznego, sprzeczne z zasadą poszanowania intencji twórczej autora. Wynika stąd postulat, aby w nowych wydaniach dawniejszych tekstów do epoki romantycznej włącznie zachowywać interpunkcję epoki, przynajmniej w utworach artystycznych.

Prof. dr Konrad Górski

Cechy polskiej kultury literackiej lat 1918—1932

/Streszczenie odczytu wygłoszonego dnia 28 października 1971 r./

Autor przedstawił schemat wyników swojej kilkusetstronicowej monografii na wymieniony temat, która ukaże się nakładem "Czytelnika". Referent uzasadnił wybrane granice chronologiczne, twierdząc, że polska kultura literacka w niepodległym państwie przekroczyła granicę współczesności swoich przemian. W r. 1932 zamknięty zostaje natomiast wstępny okres tego rozwoju.

Wyznaczony on był przede wszystkim przez wyraźny rozrost masowych środków komunikacji społecznej, który to proces określił powstanie masowego typu ówczesnej kultury literackiej.

Z kolei referent scharakteryzował walkę o styl tej kultury. Podkreślił jej instytucjonalizację. Omówił zakres i charakter działania instytucji programowania rozwoju kultury literackiej, głównie w sferze odbioru, a nie twórczości, ze strony państwa, Kościoła, organizacji społecznych, zwłaszcza związanych z masowymi ruchami emancypracyjnymi.

W dalszym ciągu scharakteryzowany został proces profesjonalizacji pisarstwa w tych latach i w związku z tym rozwój instytucji zawodu literackiego. Scharakteryzowane zostało także funkcjonowanie dwóch ówczesnych instytucji: społecznej kontroli literatury i instytucji mecenatu. Część ta została zakończona charakterystyką ówczesnych ról społecznych pisarzy: ekspertów kultury, działaczy i techników literackich.

Z kolei referent przeszedł do omówienia czytelniczej kultury literackiej. Szacunkowo określił rozmiary ówczesnej publiczności czytelniczej i jej zróżnicowanie klasowe. Omówił procesy inicjacji czytelniczej, sposoby wyboru wartości literackich oraz empiryczne wyniki tych wyborów. Scharakteryzował instytucje uczestnictwa w życiu literackim, poczynając od bibliotek, świetlic i klubów, poprzez wszelkiego typu wieczory literackie, aż po kawiarnie artystyczne, teatry i teatrzyki.

Omówiona została polityka przekładów wyboru tradycji literackich i polityka lektur szkolnych w latach 1918-1932.

Na zakończenie referent scharakteryzował typowe społeczne sytuacje komunikacji literackiej - kształtowane przez nie modele literatury kanonicznej, zaangażowanej i ludycznej. Wskazał na swoiste funkcje społeczne odrębnych modeli ówczesnej literatury.

Prof. dr Stefan Żółkiewski

O konkretyzacji

/Streszczenie odczytu wygłoszonego dnia 11 listopada 1971 r./

Sformułowany przez Romana Ingardena problem konkretyzacji interesował mnie nie tylko ze względu na jego miejsce w

systemie estetycznym filozofa, ile ze względu na znaczenie dla współczesnej poetyki, zorientowanej historycznie i socjologicznie. Koncepcja konkretyzacji pozwala ująć dzieło literackie w stosunku do odbiorców, nie przekreślając jego tożsamości. Wymaga ona jednak pewnego poszerzenia w stosunku do zakresu, jaki jej przyznał Ingarden. Przede wszystkim odnosi się więc nie tylko do tzw. miejsc samookreślenia, ale do całej wypowiedzi literackiej. Kwestią podstawową jest stosunek zawartych w utworze dyrektyw konkretyzacyjnych do dyrektyw konkretyzacyjnych obowiązujących w danej kulturze czy epoce. Nie muszą być one tożsame. Na proces konstytuowania konkretyzacji wpływ mają właściwości utworu /m.in. gatunkowe i stylistyczne/, jak też podstawowe właściwości kultury literackiej danego czasu, a więc wyobrażenia dotyczące statusu i funkcjonowania literatury, jej zadań społecznych, powiązań ze światopoglądami i wierzeniami, ogólnie - z wszelkimi dziedzinami działalności humanistycznej. Konkretyzacja /w przypadku dzieł epok minionych/ bywa z reguły modernizacją, wprowadza dzieło w pewien współczesny układ synchroniczny. Takie możliwości ujęcia konkretyzacji nie są sprzeczne z teorią Ingardena, znajdowały się bowiem na zarysowanych przez nią terenach, choć zajmowały miejsce dalszoplanowe - z punktu widzenia tej dziedziny badań, którą Ingarden określał mianem filozofii literatury, były mniej istotne. Stają się zaś najważniejsze dla poetyki, która zajmuje się nie dziełem literackim w ogólności, ale pewnymi grupami dzieł w ich uwikłaniach historycznych i społecznych oraz ze względu na organizujące je zasady. Problem konkretyzacji - to jedna z tych koncepcji, które prowadzą do zniesienia granic pomiędzy poetyką a socjologią literatury, pozwala bowiem ująć dzieło jako element swobodnego aktu komunikacji, a więc specyficzny fakt społeczny.

Dr hab. Michał Głowiński

SPRAWOZDANIA Z PODRÓŻY NAUKOWYCH

Sprawozdanie z pobytu we Francji

Od 3 II 1971 do 21 V 1971 przebywałam w Paryżu jako stypendystka Rządu Francuskiego.

Stałym miejscem moich studiów była Biblioteka Polska. Czytałam tam rękopisy związane z Mickiewiczem i jego epoką oraz zdekompletowaną w kraju prasę Wielkiej Emigracji. /Choć Biblioteka czynna jest od godz. 14 do 18, aby nie marnować połowy dnia, uzyskałam prawo czytania od 9 rano. Pozwolono mi także, acz niechętnie, na zabieranie książek mniej cennych do domu. W ten sposób udało mi się przeciwdziałać prawdziwej klęsce, jaką są godziny otwarcia bibliotek paryskich, w tym także Biblioteki Polskiej./

Wskutek przytłaczającej ilości materiałów mickiewiczowskich, którymi dysponuje Biblioteka i Muzeum Mickiewicza, zrezygnowałam z prowadzenia studiów nad sentymentalizmem francuskim, który figurował jako drugi - obok Mickiewicza - temat badawczy mego wyjazdu. W okresie czterech miesięcy w żaden sposób nie udało się pracować nad dwoma, tak ogromnymi tematami badawczymi. Także studiów nad Mickiewiczem niepodobna uznać za zamknięte; prowadzę je nadal w kraju i prowadzić będę jeszcze przez lat kilka, niezależnie od książki, którą napiszę w ciągu najbliższych miesięcy.

Z materiałów paryskich najwyżej cenię zbiory listów, np. Listy o Adamie Mickiewiczem, rkps Muzeum A.M., nr 778; Listy Celinny Mickiewiczowej, rkps j.w., nr 899 - część tych listów była publikowana, np. w pracy Władysława Mickiewicza "Moja Matka", ale w formie dalekiej od doskonałości i w wersji mocno niekompletnej; Listy do Celinny Mickiewiczowej, rkps j.w., nr 912; Listy do Marii Goreckiej, rkps j.w., nr 919; Listy K. Gaszyńskiego pomieszczone w zbiorze ze wszech miar cennym pt. "Papiery emigrantów różnych", rkps Bibl. Pol., nr 466. Inny fascynujący blok materiałów rękopiśmiennych związany jest z towiańszczyzną. Z papierami tymi zapoznałam się mniej gruntownie, gdyż towianizm stanowi tylko jeden z komponentów, acz ważnych, intelektualnej biografii Mickiewicza. Uwagę swą skupiłam przede wszystkim na bloku zatytułowanym "Korespondencja, modlitwy i pisma rozmaite w sprawie A. Towiańskiego", rkps nr 865, oraz na dzienniczku A. Chodźki.

Dla mnie, jako monografisty Mickiewicza, obok możliwości studiowania materiałów rękopiśmiennych bezcenne znaczenie miało możliwość obejrzenia miejsc związanych z poetą i pamiątek polskich

w Paryżu z czasów Wielkiej Emigracji. Jest to korzyść wyjazdu, której niepodobna wprost przecenić.

Dr hab. Alina Witkowska

**Sprawozdanie z pobytu naukowego w Paryżu
(10 V—9 VIII 1971)**

Celem mojego wyjazdu do Paryża było opracowanie autografów utworów dramatycznych Mickiewicza dla edycji t. III "Dzieł wszystkich" oraz dla wydania w podobiznie autografów brulionu III cz. "Dziadów" /części dramatycznej oraz "Ustępu"/. W Muzeum Mickiewicza w Paryżu znajdują się następujące autografy spośród tych, które stanowią dokumentację filologiczną wspomnianych wydań:

- 1/ "Dziady. Widowisko". Cz. I
- 2/ "Dziadów" cz. III
 - a/ fragment brulionu części dramatycznej,
 - b/ dwie czystopisowe wstawki do części dramatycznej,
 - c/ tytuł, dedykacja, Przemowa i Objasnienia w czystopisie,
 - d/ brulion "Ustępu",
 - e/ osobna kilkuwierszowa wstawka do "Ustępu",
 - f/ wiersz "Do przyjaciół Moskali",
- 3/ fragment polskiego dramatu o Jasińskim
- 4/ "Jacques Jasiński ou les deux Polognes", początkowy fragment dramatu francuskiego,
- 5/ "Les Confédérés de Bar", dwa pierwsze akty dramatu francuskiego w kopii Jańskiego z własnoręcznymi poprawkami Mickiewicza.

Większość tych autografów opracowałam uprzednio w Warszawie na podstawie fotokopii. Podczas pobytu w Paryżu chodziło o maksymalne wyzyskanie tych możliwości, jakie daje studium oryginału, zwłaszcza w zakresie odczytania wyrazów nieczytelnych, nie dokończonych, pokrytych wersją późniejszą oraz wszelkich skreśleń, dopisków itd. Jak wiadomo, ze względu na trudno czytelne pismo Mickiewicza i wielką ilość błędów pióra, zwłaszcza w brulionach, wymienione autografy nigdy nie zostały w pełni odczy-

tane, wiele zaś z dotychczasowych lekcyj budzi poważne wątpliwości.

Wobec wszystkich wymienionych autografów przyjęto następujący sposób opracowania: 1/ transliteracja uwzględniająca możliwie dokładnie właściwości ortograficzne, interpunkcyjne, wahanie pióra, układ graficzny itd.; 2/ zestawienie odmian tekstu oraz opis tych właściwości autografu, które nie dadzą się przekazać w transliteracji, oraz wszelkich wątpliwości w zakresie lekcji wyrazów i poszczególnych liter, znaków interpunkcyjnych itd.; zestawiono tu również hipotetyczne lekcje wyrazów nieczytelnych lub wątpliwych oraz prawdopodobną kolejność redakcyj w wypadkach, w których nie wynika ona z transliteracji; 3/ opis fizycznych cech autografu. Od powyższych zasad opracowania odstąpiono jedynie w stosunku do kopii dramatu "Les Confédérés de Bar"; kopia ta mianowicie jest na tyle czytelna w fotokopii, że można było zrezygnować z transliteracji całości, a ograniczyć się do transliteracji skreśleń i dopisków ręki Mickiewicza.

Ze względu na stan autografów /lichy przeważnie papier, często bardzo kruchy/ zrezygnowano z tych możliwości odczytania skreśleń, jakie dałoby zastosowanie współczesnych środków technicznych - zawsze połączone z ryzykiem uszkodzenia przy transporcie i manipulowaniu rękopisem.

Nie wszystkie nowe lekcje mają charakter bezsporny. Część z nich odnotowana zostanie w komentarzu edytorskim na prawach hipotezy. Rezultaty pracy nad autografami III cz. "Dziadów" znajdują się w odmianach tekstu wydania krytycznego, ponieważ podstawą tekstu głównego i tak jest druk. Natomiast pozostałe autografy ogłaszane były pośmiertnie i stanowią jedyną podstawę filologiczną tekstu głównego. W związku z tym będzie można, jak sądzę, wprowadzić pewne korektury do tekstu głównego I cz. "Dziadów" i polskiego dramatu o Jasińskim. Dramaty francuskie stanowią problem osobny, ponieważ ich teksty nigdy nie były wydawane w sposób zgodny z regułami sztuki filologicznej. Tu też zmiany, w porównaniu z tekstami wydanymi ongi przez Władysława Mickiewicza, będą największe.

Wobec dużego programu studiów nad autografami Mickiewicza niewiele stosunkowo czasu udało mi się poświęcić innemu tematowi, mianowicie rozprawie komparatystycznej o III cz. "Dziadów".

Pewną ilość materiałów do tego tematu zebrałam w Bibliotece Polskiej oraz w Bibliothéque Nationale.

Dr hab. Zofia Stefanowska

Sprawozdanie z pobytu w NRD (2—14 XI 1971)

Niespełna dwutygodniowy pobyt w NRD, zorganizowany w ramach wymiany naukowej z Deutsche Akademie der Künste, spędziłam częściowo w Berlinie (2-7 XI/), częściowo w Lipsku (7-14 XI/). Celem wyjazdu były konsultacje z uczonymi niemieckimi oraz praca w bibliotekach związana z tematem: "Echa współczesnej literatury niemieckiej w publikacjach teoretycznych Stanisława Przybyszewskiego w okresie 1896-1900". Spośród pisarzy zaprzyjaźnionych z Przybyszewskim zajęłam się głównie Ryszardem Dehmelem, Alfredem Mombertem, Detlewem von Liliencronem. Przejrzałam wydania zbiorowe tych pisarzy, korespondencję i dokumenty znajdujące się w Archiwum Literackim przy Deutsche Akademie der Künste i w Staatsbibliothek w Berlinie. W czasie pobytu w Lipsku pracowałam wyłącznie w Deutsche Bücherei, koncentrując się nad zagadnieniem wzajemnego oddziaływania Przybyszewskiego i A.Momberta. Zebrałam materiały krytyczne o Mombertcie na podstawie katalogów rzeczowych, bibliografii Dietricha /"Zeitschriftenbibliographie"/, "Jahresberichte für deutsche Sprache und Literatur" i przejrzałam wszystko, co z tego zakresu było w posiadaniu biblioteki.

Z zebranego materiału wynika, że artykuł Przybyszewskiego o zbiorze poezji Momberta pt. "Der Glühende" /"Die Zeit", Wien 1896, nr 114/ jest pierwszym omówieniem krytycznym o tym poecie w ogóle. Stwierdziłam też, że przekłady następujące bezpośrednio po artykule w wersji polskiej /"Życie", Kraków 1899, nr 4/, pochodzą nie ze zbioru "Der Glühende", jak by to sugerował artykuł, ale ze zbiorów późniejszych: "Die Schöpfung" /1897/, "Der Denker" /1901/. W związku z tym nasuwa się przypuszczenie, że fragmenty utworów ukazały się najpierw w przekładzie polskim, a później dopiero w całości po niemiecku.

Dr Stefania Bańcer

Z PRAC NAD REORGANIZACJĄ „BIULETYNU POLONISTYCZNEGO”

W dniu 9 XI 1971 r. odbyło się w Warszawie spotkanie Redakcji "Biuletynu Polonistycznego" ze współpracującymi z pismem przedstawicielami uniwersytetów i WSP. Przedmiotem spotkania była wymiana zdań na temat przygotowanego przez Redakcję "Biuletynu" projektu reorganizacji pisma.

W spotkaniu uczestniczyli w charakterze gości przedstawiciele WSK.

W wyniku parogodzinnej dyskusji ustalono, że:

- 1/ począwszy od roku 1972 "Biuletyn" ukazywać się będzie nie, jak dotychczas - 3 razy w roku, ale 4 razy /w miesiącach: lutym, maju, sierpniu, listopadzie/, w postaci zeszytów objętości ok. 160 str. każdy;
- 2/ Redakcja BP podejmie starania zmierzające do zwiększenia dotychczasowej objętości poszczególnych zeszytów pisma oraz do podniesienia jego nakładu /z dotychczasowych 300 do wysokości przynajmniej 1000 egz./;
- 3/ najbliższy zeszyt - 43 - ukaże się jeszcze w postaci dotychczasowej, natomiast począwszy od nr 44 wprowadzana będzie nowa, zmieniona forma;
- 4/ od r. 1972 w BP ukazywać się będą również sprawozdania z pracy WSK.

Szczegółową informację o nowej formie "Biuletynu" oraz sprawozdanie ze spotkania z korespondentami zamieścimy w zeszycie 43 BF.